

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně **M. K.**, zastoupené Mgr. Petrem Miketou, advokátem se sídlem Ostrava, Jaklovecká 18, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem Praha 2, Na Poříčním právu 376/1, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 2. 2016, č. j. 20 Ad 21/2015-105,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Petru Miketovi, advokátovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **3.146 Kč**. Uvedená částka bude advokátovi vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dní od právní moci tohoto rozsudku. Náklady zastoupení žalobkyně nese stát.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 27. 1. 2015, č. j. MPSV-UM/2142/15/4S-MSK (dále též jen „rozhodnutí žalovaného“), zamítl žalovaný odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě ze dne 18. 11. 2014, č. j. 961239/14/OT, kterým byla zamítnuta žádosti žalobkyně o dávku státní sociální podpory – příspěvek na bydlení ode dne 1. 10. 2014, podle § 24 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“), a toto rozhodnutí potvrdil. Proti tomuto rozhodnutí se bránila žalobkyně žalobou,

kteřou vřak Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 3. 2. 2016, č. j. 20 Ad 21/2015-105, zamítl.

V odůvodnění svého rozsudku krajský soud především uvedl, že na majetek žalobkyně byla usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 21. 2. 2007, č. j. 94 Nc 11486/2007-4, uvalena exekuce k uspokojení pohledávky věřitele – Bytového družstva X (dále též jen „bytové družstvo“). Exekuce byla provedena postižením členských práv žalobkyně v bytovém družstvu a na jejím základě v něm zaniklo žalobkyni členství. Následně Okresní soud v Ostravě rozsudkem ze dne 17. 3. 2014, č. j. 37 C 91/2011-394, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 3. 2015, č. j. 11 Co 692/14-484, rozhodl, že žalobkyně je povinna předmětný byt vyklidit do 15 dnů od zajištění přístřeší, které jí bylo obstaráno v Hotelovém domě H., S odkazem na § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře, které zakotvuje podmínky pro vznik nároku na příspěvek na bydlení, krajský soud ve shodě s žalovaným konstatoval, že žalobkyně neprokázala, že je nadále členkou bytového družstva či nájemkyní bytu č. 10 na adrese X. Právě s ohledem na výše citovaná rozhodnutí Okresního soudu v Ostravě a Krajského soudu v Ostravě vzal krajský soud za prokázané, že členství žalobkyně v bytovém družstvu zaniklo ke dni 29. 4. 2009, a to vydáním exekučního příkazu č. j. 043 Ex 119/08-11. V souzené věci dále nenastala ani situace předpokládaná v § 24 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře, tj. že k datu napadeného rozhodnutí ještě neuplynula lhůta pro vyklizení bytu. Přestože bytové družstvo nakonec muselo přistoupit k podání žaloby na vyklizení bytu, podle názoru krajského soudu postačuje, že žalobkyně byla k vyklizení vyzvána samotným bytovým družstvem dne 13. 7. 2011, za podmínky opatření přístřeší. K tomuto názoru dospěl krajský soud na základě díkce § 24 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře, který povinnost vyklizení bytu neváže na soudní rozhodnutí. Krajský soud dodal, že byt je příspěvek na bydlení (nárokovou) dávkou státní sociální podpory, nelze spravedlivě žádat „zachování“ nároku až do pravomocného vyřešení vyklizení bytu soudním rozhodnutím, neboť délka soudního řízení je ovlivněna řadou faktorů, mj. i procesní aktivitou či pasivitou samotných účastníků řízení. Krajský soud tedy vzal za nesporné, že žalobkyni zaniklo členství v bytovém družstvu ke dni 29. 4. 2009, a v souvislosti s tím i nájem k předmětnému bytu. Protože žalobkyně nebyla po tomto dni ani nájemcem, ani vlastníkem tohoto bytu (a tuto skutečnost u krajského soudu nevyvrátila), nemohl jí nárok na tento příspěvek vzniknout. Na tom nemůže ničeho změnit ani to, že do úschovy u Okresního soudu v Ostravě hradila platby dodavatelům služeb.

Rozsudek krajského soudu napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností, v níž uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelka v kasační stížnosti vyjadřuje předně nesouhlas se závěrem krajského soudu, že exekučním postižením jejího členského podílu v bytovém družstvu zaniklo i její právo k bytu č. X v ulici H. Krajský soud totiž zcela pominul odkaz stěžovatelky na argumentaci, přednesenou při ústním jednání ve skutkové a právně prakticky totožné věci, vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 38 Ad 29/2013, jejíž podstatou bylo tvrzení o vyloučení stěžovatelky z bytového družstva již ke dni 18. 4. 2001 (žalobu na neplatnost rozhodnutí členské schůze podala stěžovatelka opožděně). Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka kasační stížnost, na jejímž podkladě Nejvyšší správní soud výše uvedený rozsudek zruřil a věc krajskému soudu vrátil k dalšímu řízení (viz rozsudek ze dne 4. 11. 2015, č. j. 3 Ads 37/2015).

pokračování

Stěžovatelka v této souvislosti namítá, že v souladu s § 712 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“), jí mělo bytové družstvo poskytnout bytovou náhradu, což se do dnešního dne nestalo. Na tomto základě je přesvědčena, že předmětný byt užívá po právu; odkazuje přitom na usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 10. 2007, sp. zn. 28 Cm 180/2007, kterým byla zamítnuta žaloba o stanovení povinnosti bytovému družstvu uzavřít se stěžovatelkou smlouvu a převést na ni bytovou jednotku. Dále připomíná, že v současnosti probíhá řízení o vyklizení, které však dosud nebylo pravomocně skončeno. Je přesvědčena, že situaci, kdy užívá byt po právu, je třeba vnímat stejně, jako by osvědčila užívání takového bytu nájemní smlouvou, občanským průkazem o trvalém pobytu nebo jiným dokladem osvědčujícím užívání bytu po právu, jak to vyžaduje § 24 zákona o státní sociální podpoře. Stěžovatelka je rovněž přesvědčena, že i pokud by její nájemní vztah (trvajícím od 1. 4. 1999) zanikl teprve rozhodnutím exekutora, by byt užívala po právu, neboť řízení o vyklizení dosud neskončilo a právě v tomto řízení se bude závazně řešit otázka bytové náhrady. Dodává, že vztahy mezi ní a bytovým družstvem jsou v současné době vyhocené, neboť mezi sebou vedou řadu řízení, která se týkají různých nároků.

Závěrem své kasační stížnosti namítá stěžovatelka vadu řízení před krajským soudem. Uvádí, že jí soud nepoučil o možnosti doložení důkazů a nevysvětlil jí, k čemu se má vyjadřovat, a využil tak nejen její právní neznalosti, ale i zhoršeného zdravotního stavu. Ze všech výše uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc krajskému soudu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný k podané kasační stížnosti uvedl, že oproti řízení vedenému před krajským soudem pod sp. zn. 38 Ad 29/2013 vykazuje nyní projednávaná věc podstatné odlišnosti. S odkazem na body [12] a [13] odůvodnění napadeného rozsudku, v nichž krajský soud situaci stěžovatelky v podrobnostech rozebral, žalovaný zdůraznil, že členství stěžovatelky v bytovém družstvu zaniklo ke dni 29. 4. 2009 a v souvislosti s tím došlo rovněž k zániku nájmu k předmětnému bytu. Z výše uvedeného důvodu nebyla splněna podmínka nároku na příspěvek na bydlení uvedená v § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře a stěžovatelce nárok na příspěvek na bydlení nevznikl. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka se v kasační stížnosti dovolává stížnostního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku a rovněž existence jiné vady řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Z povahy věci se Nejvyšší správní soud zabýval těmito námitkami na prvním místě, neboť setrvala judikuje, že zpravidla teprve poté, dospěje-li k závěru, že napadené rozhodnutí přezkoumatelné je (a že řízení, které jeho vydání předcházelo, netrpí vadami, které mohly mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí), může se zabývat stížnostními námitkami dalšími (srov. například rozsudek ze dne 8. 3. 2005, č. j. 3 As 6/2004-105, publikovaný pod č. 617/2005 Sb. NSS; rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

Stěžovatelka předně krajskému soudu vytýká, že vůbec nevzal v potaz skutečnost, že jí ze strany bytového družstva nebyla dosud poskytnuta bytová náhrada; na základě nečinnosti žalovaného při zajišťování bytové náhrady se stěžovatelka i nadále pokládá za oprávněnou uživatelku předmětného bytu. Z obsahu žaloby nicméně Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka své oprávnění užívat předmětný byt (a současně fakticitu svého členství v bytovém družstvu) odvozovala nikoli od nečinnosti žalovaného při zajišťování bytové náhrady, ale ze skutečností jiných, například z potvrzení o přijetí plateb nájemného ze dne 29. 10. 2014, které bytové družstvo vydalo na její žádost. Za této situace proto nelze krajskému soudu spravedlivě vytýkat, že otázku poskytnutí bytové náhrady považoval za nespornou a konsekventně z ní dovodil v odůvodnění blíže popsání právní následky.

V rámci kasačních důvodů spadajících pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. se stěžovatelka dále domnívá, že krajský soud přešel bez povšimnutí argumentaci vztahující se k okolnostem zániku jejího členství v bytovém družstvu, vznesenou v řízení vedeném u krajského soudu pod sp. zn. 38 Ad 29/2013. Obsah napadeného rozhodnutí však dokládá, že krajský soud uvedené skutečnosti vzal v potaz a zareagoval na ně, a to zejména v bodu [12] napadeného rozsudku. Z něj jasně vyplývá, že členství žalobkyně v bytovém družstvu považoval za zaniklé na základě exekučního příkazu ze dne 2. 6. 2008, č. j. 043 Ex 119/08-11, vydaného Mgr. Jiřím Králem, soudním exekutorem. Nelze rovněž přehlédnout, že oproti kasační stížnosti stěžovatelka v podané žalobě a ani v jejím doplnění nezpochybnila datum, k němuž mělo dojít k zániku jejího členství v bytovém družstvu; neuváděla tedy, že členství mělo zaniknout již jejím vyloučením z bytového družstva na schůzi konané dne 18. 4. 2001, tudíž ani nepřímou nerozporovala oprávněnost provedené exekuce. V tomto rozsahu jde tedy o nové námítky, které nebyly uplatněny v řízení před krajským soudem, ač takovému postupu evidentně nic nebránilo. Takovou námitkou se zdejší soud nemohl věcně zabývat pro její nepřipustnost (srov. § 104 odst. 4 s. ř. s.). Konečně, navzdory tomu, že se stěžovatelka v řízení před krajským soudem (za účelem prokázání svých tvrzení) výslovně neodkazovala na obsah soudního spisu ve výše zmíněné věci sp. zn. 38 Ad 29/2013, z protokolu z ústního jednání bez pochybností vyplývá, že krajský soud měl tento spis k dispozici a některé jeho části dokonce při jednání četl.

Z protokolu o ústním jednání se dále zřetelně podává, že se krajský soud stěžovatelky dotázal, zda navrhuje doplnění dokazování, a proto ani námitka, že stěžovatelku nepoučil o možnosti doložení důkazů, není na místě. Krajský soud rovněž přihlédl ke stěžovatelčině zdravotní indispozici, o čemž svědčí fakt, že jí umožnil v průběhu jednání mluvit k soudu vsedě. Co se týče žádosti stěžovatelky o odročení jednání, zde je na místě zdůraznit, že elektronické podání bez zaručeného elektronického podpisu, obsahující uvedenou žádost, krajský soud obdržel v den ústního jednání, přičemž stěžovatelka se k jednání dobrovolně dostavila, neboť se obávala, že by soud k této žádosti již nemusel přihlédnout. Přítomnost stěžovatelky u ústního jednání navzdory možnému momentálnímu nepříznivému zdravotnímu stavu tedy byla výsledkem jejího vlastního rozhodnutí a nemá již smysl v tuto chvíli (tj. *ex post*) polemizovat nad tím, jak by krajský soud s její žádostí naložil, kdyby se k nařízenému jednání nedostavila. Obsah protokolu přitom nenasvědčuje závěru, že by jí tvrzená zdravotní indispozice omezovala v efektivní obraně svých práv; stěžovatelka taktéž nevznesla v průběhu jednání či po jeho skončení námitky proti protokolaci, a proto zdejší soud nemá důvod pochybovat o tom, že jednání před krajským soudem probíhalo tak, jak je zde zaznamenáno, tedy v souladu se zákonem.

pokračování

Namítá-li konečně stěžovatelka, že se jí nedostalo dostatečného poučení o jejich procesních právech (tj. nebylo jí vysvětleno, k čemu se má vyjadřovat), pak je třeba uvést, že tuto námitku formuluje veskrze obecně a ne zcela srozumitelně, tedy způsobem, který se ocitá na samé hranici projednatelnosti. Ačkoli platí, že Nejvyšší správní soud není vázán důvody kasační stížnosti, je-li rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný (§ 109 odst. 4, věta za středníkem s. ř. s.), na straně druhé nemůže ignorovat dispoziční zásadu, která řízení o kasační stížnosti ovládá (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). V takto vymezeném právním rámci proto kvalita a preciznost ve formulaci stížnostních bodů a jejich odůvodnění v kasační stížnosti do značné míry předurčuje obsah rozhodnutí kasačního soudu (srov. rozsudky zdejšího soudu ze dne 14. 7. 2011 č. j. 1 As 67/2011 - 108, a ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004 - 54). Jinými slovy, s výjimkou případů, v nichž je přezkum soudního rozhodnutí objektivně nemožný, nelze přistoupit na tak široké pojetí zásady oficiality, které by znamenalo, že by kasační soud měl možné důvody nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu či vady řízení před krajským soudem, dovozovat za stěžovatele, tedy odhadovat, v jakém směru mu může být rozhodnutí nesrozumitelné, v čem může stěžovatel spatřovat nedostatek jeho důvodů, jaké konkrétní žalobní body považuje za opomenuté, nebo jakých vad řízení se soud dopustil a jaký konkrétní dopad do právní sféry stěžovatele tyto vady mohly mít. I v nyní posuzované věci postrádá zdejší soud především dopad namítaných vad do právní sféry stěžovatelky, tedy to, jakým způsobem se údajná procesní pochybení krajského soudu měla negativně projevit na výsledku soudního řízení.

Závěrem lze k tomuto okruhu kasačních námitek poznamenat, že nepřezkoumatelnost soudního rozhodnutí není projevem nenaplněné subjektivní představy účastníka o tom, jak podrobně by mu mělo být toto rozhodnutí odůvodněno, ale objektivní překážkou, která kasačnímu soudu zcela znemožňuje jeho přezkum. Zdejší soud se v minulosti také opakovaně vyslovil k tomu, jaké minimální kvality musí vykazovat odůvodnění soudního rozhodnutí. Například v rozsudku ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008-130, vyslovil, že „[p]řestože je třeba na povinnosti dostatečného odůvodnění rozhodnutí z hlediska ústavních principů důsledně trvat, nemůže být chápána zcela dogmaticky. Rozsah této povinnosti se totiž může měnit podle povahy rozhodnutí a musí být posuzován ve světle okolností každého jednotlivého případu. Zároveň tento závazek nemůže být chápán tak, že vyžaduje za všech okolností podrobnou odpověď na každý jednotlivý argument účastníka.“ Obdobně se z rozsudku ze dne 25. 3. 2010, č. j. 5 Afs 25/2009 – 98, publikovaného pod č. 2070/2010 Sb. NSS, podává, že „[s]oud, který se vypořádává s (...) argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá (...). Na druhou stranu podle ustálené judikatury nelze povinnost soudu řádně odůvodnit rozhodnutí chápat tak, že musí být na každý argument strany podrobně reagováno.“ Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku není opodstatněná, neboť z odůvodnění jsou nosné důvody, na nichž výrok napadeného rozsudku stojí, jasně seznatelné a bez potíží srozumitelné. Nebyly taktéž zjištěny žádné procesní deficity v řízení před krajským soudem, které by mohly mít na zákonnost přezkoumávaného rozsudku vliv. Kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tedy naplněn není.

Pokud jde o zbývající kasační námítky, ty lze podřadit pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť stěžovatelka jimi rozporuje právní hodnocení věci krajským soudem. Věcně projednatelná argumentace stěžovatelky [k námitkám, ke kterým nelze s ohledem na ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. přihlídnout, viz výše] se koncentruje do dvou tvrzení, a sice že v době rozhodování žalovaného nebylo dosud pravomocně skončeno řízení o vyklizení předmětného bytu, a že jí dosud nebyla bytovým družstvem poskytnuta bytová náhrada.

Je tedy zřejmé, že dle názoru stěžovatelky krajský soud pochybil při posuzování existence podmínek pro poskytnutí příspěvku na bydlení ve smyslu ustanovení § 24 odst. 2 *in fine* zákona o státní sociální podpoře.

Z hlediska skutkového stavu věci Nejvyšší správní soud z obsahu předloženého správního spisu zjistil, že Okresní soud v Ostravě v rozsudku ze dne 17. 3. 2014, č. j. 37 C 91/2011-394 (kterým stěžovatelce uložil povinnost předmětný byt vyklidit do patnácti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí) konstatoval, že usnesením téhož soudu ze dne 21. 2. 2007, č. j. 94 Nc 11486/2007-4, byla na majetek stěžovatelky nařízena exekuce ve prospěch oprávněného Bytového družstva X, a to postižením jiných majetkových práv – členských práv a povinností stěžovatelky v bytovém družstvu; toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 29. 4. 2009. V souladu s tehdy platným § 714 OZ byl se zánikem členství v bytovém družstvu spojen též zánik nájmu k předmětnému bytu. Následně vyzvalo bytové družstvo stěžovatelku dne 13. 7. 2011 k vyklizení bytu s tím, že jí zajistilo přístřeší v Hotelovém domě H. Stěžovatelka nicméně odmítla tento byt vyklidit, což vyústilo v podání žaloby na vyklizení ze strany bytového družstva. Uvedený rozsudek potvrdil Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 26. 3. 2015, č. j. 11 Co 692/2014-484 (tento rozsudek byl aprobován usnesením Nejvyššího soudu ze dne 10. 5. 2016, č. j. 26 Cdo 5105/2015-531). V mezidobí mezi vydáním rozsudku okresního soudu a rozhodnutím krajského soudu o odvolání proti němu podala stěžovatelka k Úřadu práce České republiky – krajské pobočce v Ostravě žádost o příspěvek na bydlení (dne 22. 10. 2014), kterou však správní orgán zamítl právě pro nesplnění podmínky uvedené v § 24 zákona o státní sociální podpoře, tj. proto, že v době podání žádosti již stěžovatelka nebyla členem bytového družstva a nájemkyní bytu č. X v Ostravě, v ulici H.

Ustanovení § 24 odst. 2, věta třetí zákona o sociální podpoře v platném znění (jehož aplikace se stěžovatelka domáhá) navazuje na odstavec první tohoto ustanovení, zakotvující nárok na příspěvek na bydlení vlastníka nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu, tím, že se mimo jiné *za dobu trvání nájemního vztahu (...) pro účely nároku na příspěvek na bydlení považuje i doba od zániku členství v bytovém družstvu do uplynutí lhůty k vyklizení bytu*. Pro potřeby předmětné sociální dávky tak zákon dočasně zakládá fikci existence nájemního vztahu i tam, kde z hlediska předpisů soukromého práva tento vztah již zanikl.

Smyslem této úpravy a její aplikací na případ stěžovatelky se zdejší soud již podrobně zabýval v rozsudku ze dne 11. 5. 2017, č. j. 3 Ads 243/2016-53. Přestože v uvedeném rozsudku byla posuzována předchozí žádost stěžovatelky o přiznání příspěvku na bydlení, podaná za účinnosti § 24 odst. 2 zákona o sociální podpoře, ve znění účinném do 31. 12. 2013, lze právní názory zde vyslovené aplikovat i na nyní projednávanou věc, neboť zdejší soud se zde výslovně vyjádřil nejen k okamžiku, kdy stěžovatelce zaniklo členství v bytovém družstvu, ale i k okamžiku, kdy jí uplynula lhůta k vyklizení bytu, což jsou skutečnost relevantní z pohledu nyní aplikovaného znění předmětného ustanovení.

Vzhledem k tomu, že oběma účastníkům je odůvodnění zmiňovaného rozsudku známo, postačí připomenout jen jeho nejpodstatnější pasáže, bezprostředně se upínající k nyní řešenému případu. Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*[p]odle ustanovení § 24 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře se během doby fungování trvání nájemního vztahu na žadatele o dávku hledí jako na nájemce i tehdy, jestliže původní nájemní vztah již neexistuje, avšak právní úprava bývalému nájemci a pronajímateli přiznávala vzájemná práva a povinnosti obdobné nájemnímu vztahu. Právě v tom je pak podle názoru Nejvyššího správního soudu nezbytné hledat samotný smysl a účel úpravy fikce trvání nájemního vztahu podle*

pokračování

tohoto ustanovení. Pokud během období, kdy není povinen byt vyklidit, bývalý nájemce oprávněně těží z práv a plní povinnosti, jež měly původ v zaniklém nájemním vztahu, je spravedlivým následkem, aby z tohoto důvodu taktéž čerpal dávky sociálního zabezpečení. Krajní okamžik trvání tohoto období byl (ke dni 1. 4. 2013, k němuž stěžovatelka uplatnila žádost o dávku) nedílně svázán se zajištěním některého z typů bytových náhrad a na to navazující lhůtou 15 dní k vyklizení bytu počítanou ode dne zajištění bytové náhrady (srov. ustanovení § 711 odst. 3 in fine a § 711a odst. 5 předchozího občanského zákoníku). (...) Za předpokladu, že pronajímatel bývalému nájemci poskytl vhodnou bytovou náhradu, právo dočasného užívání bytu - jakožto nárok odvozený od skončeného nájemního vztahu - uplynutím lhůty k vyklizení bytu zaniklo. Po uplynutí této lhůty bývalý nájemce užívá byt bez právního důvodu. Pokud se poté vlastník domáhá u soudu vyklizení bytu, domáhá se ho podle ustanovení § 126 odst. 1 předchozího občanského zákoníku (resp. podle ustanovení § 1040 účinného občanského zákoníku) z titulu ochrany svého vlastnického práva před neoprávněným zásahem. Je zřejmé, že užívá - li bývalý nájemce byt neoprávněně, nedisponuje již žádným spravedlivým důvodem, na základě kterého by mohl čerpat nějaké další výhody. (...) Z uvedeného vyplývá, že po zániku členství v bytovém družstvu následkem exekučního postižení jejich členských práv a povinností (pro dluh vůči bytovému družstvu), byla stěžovatelka povinna byt vyklidit do 15 dnů od zajištění přístřeší pronajímatelem. Skutečnost, že zajištěné přístřeší bylo pro stěžovatelku vhodnou bytovou náhradou, vyplývá nejen obecně z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2010, sp. zn. 26 Cdo 5409/2008, ale tuto bytovou náhradu stěžovatelce k jejímu odvolání ve věci žaloby o vyklizení bytu přířekl taktéž Krajský soud v Ostravě v rozsudku ze dne 26. 3. 2015, č. j. 11 Co 5105/2015-531. Uplynutím patnáctého dne po zajištění přístřeší uplynula stěžovatelce lhůta k vyklizení bytu a současně s tím zanikla i fikce trvání nájemního vztahu podle § 24 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře“ (zvýraznění je doplněno).

Aplikují-li se shora uvedené závěry na výše popsaná skutková zjištění, lze v nyní posuzované věci zcela aprobovat názor krajského soudu, že žalobkyni zaniklo členství v bytovém družstvu (a konsekventně i nájem k bytu) v důsledku exekučního příkazu ke dni 29. 4. 2009, přičemž právo dočasného užívání bytu (v § 24 odst. 2, větě třetí zákona o státní sociální podpoře konstruované jako fikce nájemního vztahu) zaniklo uplynutím lhůty k vyklizení bytu, stanovené ve výzvě bytového družstva poté, co bylo stěžovatelce zajištěno přístřeší (bez nutnosti žalovat u soudu na vyklizení bytu, respektive vyčkat výsledku tohoto řízení). Jelikož byla výzva k vyklizení bytu bytovým družstvem vydána již dne 13. 7. 2011, je zcela evidentní, že v době podání žádosti stěžovatelky o přiznání příspěvku na bydlení (22. 10. 2014) stěžovatelce dobrodiní zákona o státní sociální podpoře, zakotvené v ustanovení § 24 odst. 2, již prokazatelně nesvědčilo.

Nejvyšší správní soud proto z uvedených důvodů neshledal kasační stížnost důvodnou a podle ustanovení § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. ji zamítl.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti procesně úspěšná, nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení. Procesně úspěšný žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení podle ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. Nejvyšší správní soud přitom přihlédl k tomu, že ve věci šlo o řízení ve věci dávky státní sociální podpory - příspěvku na bydlení. Tato dávka náleží do nepojistné části systému sociálního zabezpečení, jejímž prostřednictvím se stát podle § 1 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře podílí na krytí nákladů na výživu a ostatní základní osobní potřeby dětí a rodin. Svou povahou tak uvedené řízení nepochybně rovněž náleží do okruhu řízení, která jsou výslovně vyjmenovaná v ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s., v nichž procesně úspěšnému žalovanému správnímu orgánu náhrada nákladů přiznat nelze.

Zdejší soud usnesením ze dne 15. 3. 2016, č. j. 3 Ads 49/2016 - 18, ustanovil stěžovatelce zástupce Mgr. Petra Miketu, advokáta. Hotové výdaje a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal zástupci stěžovatelky odměnu za dva úkony právní služby spočívající v převzetí věci a doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] v celkové výši **2 000 Kč** [§ 9 odst. 2 a § 7 bod 3. téže vyhlášky], k čemuž náleží paušální náhrada hotových výdajů ve výši celkem **600 Kč** (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky). Advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, přiznaná částka se proto zvyšuje o částku této daně, tj. **546 Kč**. Celkem tedy Nejvyšší správní soud přiznal zástupci stěžovatelky částku **3 146 Kč** (2 000+600+546 Kč). Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu. Náklady zastoupení stěžovatelky nese podle § 60 odst. 4 s. ř. s. stát.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. května 2017

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu